

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نظریه تا و روش های آموزش

مؤلفان:

فاطمه شاطریان محمدی

عضو هیئت علمی تمام وقت دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری

آزاده فرقدانی

عضو هیئت علمی تمام وقت دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساوه

سرشناسه : شاطریان محمدی، فاطمه، ۱۳۵۶ -

عنوان ونام پدید آور : نظریه‌ها و روش‌های آموزش / مولفان فاطمه شاطریان محمدی، آزاده فرقدانی.

مشخصات نشر : ساوه: آفاق کلام، ۱۳۹۳.

مشخصات ظاهری : ع، ۴۳۱ ص.

شابک : 9-8-93582-600-978:۲۲۵۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست نویسی : فیپا

یادداشت : کتابنامه:ص.۴۱۴-۴۰۷.

موضوع : تدریس اثربخش

موضوع : آموزش و پرورش - مدیریت

شناسه اف - ف : آئی، آزاده، ۱۳۵۷ -

رده بندی ک : رده: ۱۳۹۳ ۶۳۲۰۳/۱۰۲۵ LB۱۰

رده بندی دیویر : ۱۰۲، ۳۰

شماره کتابشناسی ملر : ۱۰۵۵، ۳۰

فهرست نویسی پیش از انتشار : انتشارات آفاق کلام

شناسنامه کتاب

- عنوان : نظریه‌ها و روش‌های آموزش
- مولفان : فاطمه شاطریان ، آزاده فرقدانی
- ویراستاری : حسن عزیزی - محمد رضا عزیزی
- طراح جلد : فاطمه شاطریان محمدی
- صفحه آرای : فاطمه عزیزی
- ناشر : انتشارات آفاق کلام
- چاپخانه : وفا
- نوبت چاپ : اول ، اسفند ۹۳
- شمارگان : ۱۰۰۰ جلد
- قیمت : ۲۲۵۰۰۰ ریال
- مرکز پخش : انتشارات آفاق کلام -۰۸۶ ۴۲۲۱۵۱۷

ISBN:978-600-93582-9-8

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۹۳۵۸۲-۹-۸

تمامی حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به مولفین بوده و تکثیر از آن به هر نحو(کلی و جزئی) ممنوع است و متخلفان تحت پیگرد قانونی قرار خواهند گرفت.

پیشگفتار

سپاس خداوند منان را که توفیق عنایت فرمود تا تألیف و گردآوری کتاب "نظریه ها و روش های آموزش" را به پایان برسانیم و در اختیار اساتید و دانشجویان رشته های روانشناسی، مدیریت، بخصوص دانشجویان مدیریت آموزشی و سایر دانشجویان علاقه مند در دیگر رشته ها و بالاخص کسانی که در مدارس اشتغال به کار دارند قرار دهیم. کتاب پیش روی، اثر گرانقدری است که بصورت سه ر روان و با رویکردی کاملاً کاربردی و با شرح جزئیات کامل به بررسی تئوریا و نظریه های آموزش می پردازد. البته در این کتاب علاوه بر تشریح کامل این مباحث به پیشینه پژوهش های مرتبط با نظریه های روش های آموزش اشاره شده است.

در پایان، از همه عزیزانی که در گردآوری این کار به ما یاری رساندند تشکر می کنیم. بی شک در تألیف کتاب نهایت دقت به عمل آمده تا ضمن رعایت امانتداری، متنی روان و ساده ارائه گردد. ولی بهر حال نمی تواند خالی از عیب و نقص باشد، لذا از کلیه اساتید، دانشجویان و پژوهشگران استدعا داریم، ما را از انتقادات سازنده خرد جهت رفع اشکالات موجود در کتاب برای چاپ بعدی محروم نسازند.

مؤلفین

اسفند ۹۳

فهرست

صفحه	عنوان
	بخش اول: شنایی با نظریه‌های آموزش
	فصل اول
۱	تاریخچه نظریه‌ها، آمیختن
۶	گذر به نظریات آموزش شخصی
۹	نظریه‌های ترکیبی آموزشی
	فصل دوم
۱۴	مبانی نظری آموزش
۱۵	تعریف آموزش
۱۶	طراحی آموزشی
۱۶	توسعه آموزشی
۱۷	اجرای آموزشی
۱۷	مدیریت آموزشی
۱۸	ارزیابی آموزشی
۱۸	روابط میان حوزه‌های پنج گانه
۲۰	مقدمه‌ای بر طبقه بندی روش‌های آموزشی
۲۲	ارائه یک چارچوب نظری
	فصل سوم
۲۵	مدل‌ها و نظریه‌های آموزشی

صفحه	عنوان
۲۶	نظریه‌های و اصول تجویزی و توصیفی
۲۸	معیارهای ارزیابی نظریه آموزشی
۳۰	سازگاری با نظریه یادگیری
۳۰	نظریه‌های توصیفی
۳۱	نظریه‌های تجویزی
۳۴	برنامه‌های آموزشی
۳۵	نظریه‌ها و برنامه‌های یادگیری: روابط آنها با نظریه‌ها و برنامه‌های آموزشی
	آیا نظریه‌ها و برنامه‌های آموزشی می‌توانند از نظریه‌ها و برنامه‌های یادگیری
۳۹	به دست آیند؟
۴۱	قواعد یادگیری و تمرین آموزشی
فصل چهارم	
۴۳	نظریه‌های یادگیری و آموزش
۴۳	نظریه‌های یادگیری شناختی
۴۳	نظریه طرحواره
۴۸	نظریه جذب
۵۰	یادگیری اکتشافی
۵۱	نظریه‌های آموزش
۵۱	نظریه بسط
۵۳	سیستم آموزشی تطبیقی مینه سوتا
۵۴	ارائه دانش
۵۷	راهبردهای یکپارچه آموزشی
۵۷	سیستم‌های حافظه

عنوان	صفحه
فرایندهای یادگیری مشارکتی و یادگیری شناختی	۵۹
راهبردهای یادگیری	۶۱
انتقال یادگیری	۶۳
مهارت‌های پایه	۶۶

بخش دوم: نگاره‌های تدریس

۱- الگوی تدریس مبتنی بر یادگیری در حد تسلط	۶۹
تاریخچه الگوی تدریس مبتنی بر یادگیری در حد تسلط	۶۹
اهداف و مزایای استفاده از الگوی تدریس مبتنی بر یادگیری در حد تسلط	۷۱
اصول یادگیری در حد تسلط	۷۳
مراحل الگوی یادگیری در حد تسلط	۷۴
تمرین به عنوان عامل محوری در روش مبتنی بر یادگیری در حد تسلط	۷۷
نمونه تدریس	۷۸
۲- الگوی تدریس مبتنی بر تفکر انتقادی	۸۰
تاریخچه الگوی تدریس مبتنی بر تفکر انتقادی	۸۰
تعریف تفکر انتقادی	۸۲
ویژگیهای تفکر انتقادی	۸۴
اهداف و مزایای استفاده از الگوی تدریس مبتنی بر تفکر انتقادی	۸۵
مراحل آموزش مهارتهای تفکر انتقادی	۸۶
مراحل اجرای تدریس مبتنی بر تفکر انتقادی	۸۸
نقش تکالیف نوشتاری در تدریس مبتنی بر تفکر انتقادی	۹۰

عنوان	صفحه
۳- الگوی تدریس مبتنی بر پیش سازمان‌دهنده.....	۹۱
تاریخچه الگوی تدریس مبتنی بر پیش سازمان‌دهنده.....	۹۲
ساخت شناختی و پیش سازمان‌دهنده.....	۹۳
اهداف و مزایای استفاده از الگوی تدریس پیش سازمان‌دهنده.....	۹۶
انواع پیش سازمان‌دهنده.....	۹۸
مراحل اجرای تدریس پیش سازمان‌دهنده.....	۹۹
شرایط و منابع لازم برای به کارگیری مؤثر الگوی پیش سازمان‌دهنده.....	۱۰۱
نمونه تدریس.....	۱۰۱
۴- الگوی تدریس مبتنی بر کشف مفهوم.....	۱۰۵
تاریخچه الگوی تدریس مبتنی بر کشف مفهوم.....	۱۰۵
نظریه‌های مربوط به مفهوم آموزی.....	۱۰۶
اهداف و مزایای استفاده از الگوی تدریس مبتنی دریافت مفهوم.....	۱۰۸
مفاهیم مورد استفاده در الگوی تدریس / یادگیری دریافت کشف مفهوم.....	۱۱۰
راهنمای کشف مفهوم.....	۱۱۳
مراحل اجرای الگوی تدریس مبتنی بر کشف مفهوم.....	۱۱۴
نمونه های تدریس.....	۱۱۵
۵- الگوی تدریس مبتنی بر خلاقیت.....	۱۲۱
تاریخچه الگوی تدریس مبتنی بر خلاقیت.....	۱۲۱

صفحه	عنوان
۱۲۴.....	اهداف و مزایای استفاده از الگوی تدریس مبتنی بر خلاقیت
۱۲۵.....	شرایط لازم برای پرورش تفکر خلاق
۱۲۷.....	ویژگی های افراد خلاق
۱۲۸.....	آموزش خلاقیت در کلاس درس
۱۲۹.....	فرایند تفکر خلاق
۱۳۱.....	روش بارش مغز
۱۳۲.....	قوانین روش بارش مغز
۱۳۲.....	مراحل اجرای روش بارش مغز
۱۳۵.....	نمونه تدریس
۱۳۸.....	روش بدیعه پردازی
۱۴۰.....	انواع قیاس
۱۴۲.....	مراحل روش بدیعه پردازی بر اساس راهبرد اول (خلق چیز جدید)
۱۴۴.....	مراحل روش بدیعه پردازی بر اساس راهبرد دوم (غریب را آشنا ساختن)
۱۴۵.....	نمونه تدریس
۱۴۸.....	۶- الگوی تدریس مبتنی بر حل مسأله
۱۴۸.....	تاریخچه الگوی تدریس مبتنی بر حل مسأله
۱۵۰.....	اهداف و مزایای استفاده از الگوی تدریس مبتنی بر حل مسأله
۱۵۱.....	مراحل الگوی حل مسأله (مشکل گشایی)

صفحه	عنوان
۱۵۳.....	شیوه استقرایی و قیاسی در حل مسأله.....
۱۵۵.....	انواع مسأله.....
۱۵۵.....	راه حل‌های مختلف برای حل مسأله.....
۱۵۵.....	(۱) روش الگوریتم.....
۱۵۶.....	(۲) روش ششافی.....
۱۵۶.....	الف- روش تحلیل - سیله - هدف.....
۱۵۸.....	ب- روش استدلال قیاسی.....
۱۵۸.....	پ- روش بارش مغزی.....
۱۵۸.....	ت- روش کاوشگری.....
۱۵۹.....	مراحل اجرای روش کاوشگری.....
۱۶۰.....	نمونه تدریس.....
۱۶۲.....	شیوه دعوت به پژوهش.....
۱۶۳.....	نمونه تدریس.....
۱۶۵.....	پیشنهادهایی برای افزایش توانایی حل مسأله در یادگیرندگان.....
۱۶۶.....	عواملی که حل مسأله را با مشکل روبه‌رو می‌کند.....
۱۶۷.....	ارتقای توانایی حل مسأله.....
۱۷۱.....	۷- الگوی تدریس مبتنی بر ایفای نقش.....
۱۷۱.....	تاریخچه الگوی تدریس مبتنی بر ایفای نقش.....

اهداف و مزایای استفاده از الگوی تدریس مبتنی بر ایفای نقش.....	۱۷۳
مفروضه‌های جریان یادگیری در ایفای نقش.....	۱۷۵
مفهوم نقش.....	۱۷۶
مراحل الگوی تدریس مبتنی بر ایفای نقش.....	۱۷۶
اصول مهم ناظر بر الگوی تدریس مبتنی بر ایفای نقش.....	۱۸۰
نمونه تدریس.....	۱۸۱
شبیه‌سازی و ایفای نقش.....	۱۸۳
مراحل الگوی شبیه‌سازی.....	۱۸۵
۸- الگوی تدریس مبتنی بر راهبردهای شناختی و الگوی رشدشناختی پیازه.....	۱۸۶
تاریخچه الگوی تدریس مبتنی بر راهبردهای شناختی الگوی رشدشناختی پیازه.....	۱۸۶
اهداف و مزایای استفاده از الگوی تدریس مبتنی بر راهبردهای شناختی.....	۱۸۹
راهبردهای شناختی.....	۱۹۱
۱- راهبرد تکرار یا مرور.....	۱۹۱
۲- راهبرد بسط یا گسترش معنایی (استفاده از سیستم یادیار).....	۱۹۴
الف) راهبردهای گسترش ویژه مطالب ساده و پایه.....	۱۹۵
مراحل کاربرد سیستم یادیار در تدریس.....	۱۹۷
نمونه تدریس.....	۱۹۸
ب) راهبردهای گسترش ویژه مطالب پیچیده.....	۲۰۱

صفحه	عنوان
۲۰۲.....	۳- راهبرد سازمان‌دهی.....
۲۰۵.....	مراحل اجرای الگوی تدریس مبتنی بر راهبردهای شناختی.....
۲۰۶.....	الگوی تدریس مبتنی بر رشدشناختی پیازه.....
۲۰۶.....	اصول یادگیری و تدریس.....
۲۰۷.....	مراحل اجرای روش تدریس مبتنی بر رشدشناختی پیازه.....
۲۰۸.....	۹- الگوی تدریس مبتنی بر نظریه فراشناخت.....
۲۰۹.....	تاریخچه الگوی تدریس مبتنی بر نظریه فراشناخت.....
۲۱۲.....	اصول بنیادین برای آفرینش فراشناختی.....
۲۱۳.....	مؤلفه‌های فراشناخت.....
۲۱۶.....	کمک به رشد فراشناخت در فراآیرون.....
۲۱۸.....	مراحل اجرای روش تدریس فراشناخت.....
۲۱۹.....	نمونه تدریس.....
۲۲۱.....	۱۰- الگوی تدریس مبتنی بر واحد کار (پروژه).....
۲۲۱.....	تاریخچه الگوی تدریس مبتنی بر واحد کار.....
۲۲۳.....	اهداف و مزایای استفاده از الگوی تدریس مبتنی بر واحد کار.....
۲۲۴.....	پیشنادهایی برای یک واحد کار خوب.....
۲۲۶.....	مثالهایی از یک واحد کار.....
۲۲۷.....	مراحل اجرای روش تدریس واحد کار.....

عنوان	صفحه
۱۱- الگوی تدریس آزمایشگاهی.....	۲۲۸
تاریخچه الگوی تدریس آزمایشگاهی.....	۲۲۹
اهداف و مزایای استفاده از الگوی تدریس آزمایشگاهی.....	۲۳۱
مهارت‌های فرمندی مورد نیاز برای روش آزمایشگاهی.....	۲۳۳
رعایت اصول کارهای آزمایشگاهی.....	۲۳۷
نکات مهم در یادداشت‌ها و نمایش توسط فراگیر.....	۲۴۲
نمونه تدریس.....	۲۴۵
۱۲- الگوی تدریس نمایشی.....	۲۴۷
تاریخچه الگوی تدریس نمایشی.....	۲۵۰
اهداف و مزایای الگوی تدریس نمایشی.....	۲۵۱
اصول روش نمایشی.....	۲۵۱
مراحل روش نمایشی.....	۲۵۳
۱۳- الگوی تدریس مبتنی بر بازی.....	۲۵۵
تاریخچه الگوی تدریس مبتنی بر بازی.....	۲۵۷
اهداف و مزایای استفاده از الگوی تدریس مبتنی بر بازی.....	۲۵۹
نظریه‌های کلاسیک در مورد بازی.....	۲۶۰
نظریه‌های پویا (دینامیک) در مورد بازی.....	۲۶۱
نقش مدرس در به‌کارگیری بازی در آموزش.....	۲۶۲

صفحه	عنوان
۲۶۳	مراحل اجرای روش تدریس مبتنی بر بازی.....
۲۶۴	۱۴- الگوی تدریس مبتنی بر یادگیری اکتشافی.....
۲۶۵	تاریخچه الگوی تدریس مبتنی بر یادگیری اکتشافی.....
۲۶۷	اهداف و مزایای استفاده از الگوی تدریس مبتنی بر یادگیری اکتشافی.....
۲۶۸	مراحل آموزشی برای یادگیری اکتشافی.....
۲۷۰	نمونه تدریس.....
۲۷۲	روش یادگیری اکتشافی هدایت شده.....
۲۷۲	۱۵- الگوی تدریس مبتنی بر تفکر استقرایی.....
۲۷۳	تاریخچه الگوی تدریس مبتنی بر تفکر استقرایی.....
۲۷۴	اهداف و مزایای استفاده از الگوی تدریس مبتنی بر تفکر استقرایی.....
۲۷۵	شرایط ایجاد تفکر استقرایی در فراگیران.....
۲۷۶	مراحل الگوی تدریس مبتنی بر تفکر استقرایی.....
۲۸۰	نمونه های تدریس.....
۲۸۶	۱۶- الگوی تدریس مبتنی بر یادگیری مشارکتی.....
۲۸۶	تاریخچه الگوی تدریس مبتنی بر یادگیری مشارکتی.....
۲۸۸	اهداف و مزایای استفاده از الگوی تدریس مبتنی بر یادگیری مشارکتی.....
۲۸۹	روشهای یادگیری از طریق مشارکت.....
۲۹۴	مفروضه های یادگیری مشارکتی.....

عنوان	صفحه
اقدامات و نکات مورد نیاز در آموزش به کمک یادگیری مشارکتی.....	۲۹۵
عوامل تعیین کننده برای قرار دادن فراگیران در گروه‌ها.....	۲۹۶
مراحل اجرای روش تدریس مبتنی بر مشارکت.....	۳۰۱
نمونه تدریس.....	۳۰۲
۱۷- الگوی تدریس مبتنی بر بحث گروهی.....	۳۰۴
تاریخچه الگوی تدریس مبتنی بر بحث گروهی.....	۳۰۵
اهداف و مزایای استفاده از الگوی تدریس مبتنی بر بحث گروهی.....	۳۰۶
توجیه طرفداران روش مباحثه.....	۳۰۸
نقش رهبر در گروه مباحثه.....	۳۰۹
حل دشواری‌های پیش آمده.....	۳۱۰
مراحل روش آموزشی مبتنی بر بحث گروهی.....	۳۱۱
وظایف فراگیران در جریان بحث گروهی.....	۳۱۴
۱۸- الگوی تدریس مبتنی بر پرسش و پاسخ.....	۳۱۷
تاریخچه الگوی تدریس مبتنی بر پرسش و پاسخ.....	۳۱۷
اهداف و مزایای استفاده از الگوی تدریس مبتنی بر پرسش و پاسخ.....	۳۱۹
قالب بندی سؤالات.....	۳۲۰
اصول و مهارت‌های مرتبط با روش پرسش - پاسخ در تدریس.....	۳۲۱
انواع سؤالات شفاهی.....	۳۲۴

صفحه	عنوان
۳۲۶.....	نکات مهم در تدوین سؤالهای شفاهی
۳۲۶.....	مراحل اجرای روش تدریس پرسش و پاسخ
۳۲۷.....	۱۹- الگوی تدریس مبتنی بر سخنرانی
۳۲۷.....	تاریخچه الگوی تدریس مبتنی بر سخنرانی
۳۳۰.....	مراحل اجرای روش سخنرانی و مبانی آن
۳۳۶.....	دادن تکلیف
۳۴۱.....	۲۰- الگوی تدریس مبتنی بر مشاوره
۳۴۳.....	تاریخچه الگوی تدریس مبتنی بر مشاوره
۳۴۴.....	اهداف و مزایای استفاده از الگوی تدریس مبتنی بر مشاوره
۳۴۴.....	مراحل اجرای الگوی مشاوره‌ای
۳۴۶.....	نمونه تدریس
بخش سوم: پژوهش‌های انجام شده	
۳۵۲.....	پژوهش‌های انجام شده
منابع	
۴۰۷.....	منابع فارسی
۴۱۴.....	منابع لاتین